

at stå til rådighed for arbejdsmarkedet i uddannelsesperioden, men opretholder dagpengeretten på det normale grundlag. VS' herværende beslutningsforslag er lidt mindre vidtgående, idet forslagsstillerne kun opererer med en 2-årig periode, hvor den arbejdsløse træder uden for arbejdsmarkedet, og herefter – såfremt hun stadig er under uddannelse – alene stilles bagest i køen til at blive anvist arbejde.

For det andet er det helt urimeligt at forhindre folk i at uddanne sig i en ledighedsperiode. En undersøgelse foretaget af arbejdsmarkedsnævnet for Nordjyllands amtskommune tyder på, at ca. halvdelen af alle ledige med bestemthed ville udnytte muligheden, og yderligere $\frac{1}{4}$ ville med større eller mindre sikkerhed være interesseret.

Både ud fra en menneskelig betragtning og ud fra en samfundsmæssig interesse er det fuldstændig urimeligt ikke at slå til over for en sådan interesse. De eksisterende regler har den stik modsatte virkning: Bortset fra decideret aftenundervisning i kompetencegivende fag og decideret fritidsundervisning samt folkeskoleundervisning på 8., 9. og 10. klassetrin må de ledige ikke blive klogere, mere aktive osv. Den håbløse grænsedragning mellem, hvornår folk kvalificerer sig, og hvornår ikke, volder administrative problemer og giver urimelige begrænsninger, f.eks. når det gælder muligheden for at benytte HF-enkeltfagsundervisning (jfr. 12 timers reglen – det maksimale antal ugentlige timer en arbejdsløs må have, hvis dagpengeretten skal bevares samtidig).

Det foreliggende forslag er ikke helt uden svagheder. Det erkender forslagsstillerne åbent. Nedenfor kommenteres et par af de indvendinger, som naturligt melder sig.

Den første er omkostningerne. Hvis interessen for uddannelse er så stor, som de nordjyske tal antyder, og hvis interessen retter sig mod de lovbundne uddannelsesområder, vil det indebære et betydeligt pres på uddannelsessystemet. Nu er der ikke i den nordjyske undersøgelse sat omfang på ønskerne; et ugekursus svarer i driftsudgifter kun til $\frac{1}{40}$ af en års-uddannelsesplads, så det kan variere kraftigt. Hvis alle 300.000 arbejdsløse tog på kursus 1 uge med det samme, ville det kræve mindre uddannelseskapacitet end regeringens og det radikale venstres forslag om et uddannelsesstilbud til langtidsledige, altså det som erstatter det andet jobtilbud.

Man måtte være parat til at gå ind i en diskussion af udgiftsforøgelser og prioritering af uddannelsesstilbud, hvis muligheden i praksis blev udnyttet fuldt ud. Men de ledige er i vid udstrækning

grupper, som har et skeptisk forhold til uddannelse, og der er mere grund til at *håbe* på stor tilslutning end til på forhånd at *frygte* den.

Det fører frem til den anden indvending, som kan være rimelig: Vil det ikke kun være en lille gruppe, som i forvejen klarer sig godt, som benytter sig af uddannelsesretten, hvis den blev indført – således at uddannelsesfordelingen ikke bliver rettet op, men at man alene får indført BFU for en mindre gruppe ledige ad bagevejen?

Det kan måske vise sig at være tilfældet. Det fremgår imidlertid af ovenstående, at forslagsstillerne ønsker sig en generel BFU-ordning, som også giver beskæftigede mulighed for uddannelse uden urimeligt forringede levevilkår. Men forslagsstillerne har svært ved at forestille sig, at der blandt de ledige findes store grupper af privilegerede, som bare forstår at udnytte situationen, men som ikke har kunnet skaffe sig et arbejde.

Når ordningen har givet et erfaringsgrundlag, må man i givet fald gå ind i en drøftelse og prioritering af udnyttelsen af muligheden, f.eks. i forhold til, hvor lang tid man kan opretholde dagpengene uden uddannelse.

Men i første omgang tror forslagsstillerne heller ikke, problemet er særlig stort. Under alle omstændigheder tror forslagsstillerne, at de andre – de ledige, som ikke straks vil udnytte dette tilbud – kan imødekommes ved, at der sættes langt større kræfter ind på at udvikle nye uddannelses tilbud og uddannelsesformer, som opfylder deres behov langt bedre end de eksisterende undervisningstilbud. Og det er for VS en central del af en BFU-form.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

Til punkt 1

Forslagsstillerne ønsker ikke nogen begrænsninger i, hvilke uddannelser den arbejdsløse har adgang til. Det betyder, at der bl.a. ikke skal være noget krav om erhvervsretning indbygget i de uddannelser, den arbejdsløse har ret til. Forslaget ophæver således samtidig de i dag eksisterende begrænsninger i arbejdsløses adgang til f.eks. HF-enkeltfagskurser og videregående uddannelser (som jo står åbne for beskæftigede).

Forslaget sigter mod uddannelse som en forbedring af den enkeltes livssituation i bred forstand, og ikke kun kortsigtet snæver kvalificering til job, som der alligevel ikke bliver nok af.

Kommunerne har pligt til at oprette hold inden for fritidsundervisningen og amtskommunerne